

Influència de la dislèxia en els resultats d'eficàcia del test IGF.

Projecte Final

Pràcticum 1

Celina Samper Gasset

INDEX

1 – RESUM

2– INTRODUCCIÓ

a)Tema de recerca i justificació de l'elecció

b)Objectius generals

c)Objectius específics

3 – DESCRIPCIÓ DEL CENTRE

4 - DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT REALITZADA

a)Materials

b)Agents implicats

c)Metodologia i procediment

d)Resultats, interpretació dels resultats i valoració

5 – DISCUSSIÓ

6 – CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

7 – VALORACIÓ CRITICA

8 – BIBLIOGRAFIA

1 – RESUM

En el present treball es pretén determinar si existeix una correlació entre la dislèxia (dificultat en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura) i els resultats en el test IGF (Intel·ligència general i factorial), concretament els resultats d'eficàcia. Es va seleccionar una mostra d'alumnes a la que, en primer lloc, es va diagnosticar o descartar la dislèxia, i després se'ls-hi va administrar l'IGF. No es van observar diferències significatives en els resultats d'eficàcia del test IGF entre dislèxics i no-dislèxics en dits resultats.

RESUMEN

En el presente trabajo se pretende determinar si existe una correlación entre la dislexia (dificultad en el aprendizaje de la lectura y la escritura) y los resultados en el test IGF (Inteligencia general y factorial), concretamente los resultados de eficacia . Se seleccionó una muestra de alumnos a la que, en primer lugar, se diagnosticó o descarto la dislexia, y luego se les administró el IGF. No se observaron diferencias significativas en los resultados de eficacia del test IGF entre disléxicos y no disléxicos en dichos resultados.

2 – INTRODUCCIÓ

a- Tema de recerca i justificació de l'elecció

La dislèxia es un trastorn neurobiològic de base genètica que, com be s'explica a la web psicopedagogia.com, causa dificultats en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura causant, entre altres, a nivell escolar, dificultats en la comprensió del text i una velocitat lectora inferior; però que també afecta a altres nivells, com el familiar, per la falta de coneixement, comprensió i acompanyament, que pateix l'alumne afectat. A mes a mes, la lectura i l'escriptura son la base de gran part dels aprenentatges escolars.

Aquest trastorn no depèn del coeficient intel·lectual, aspecte emocional, cultural o socioeconòmic ni de l'entorn, sinó que es tracta d'una dificultat innata de tipus cognitiu que es pot detectar des de primària. Afecta a les habilitats lingüístiques relacionades amb la lectura i l'escriptura.

Aquestes dificultats impedeixen que l'alumne segueixi l'aprenentatge al mateix ritme que la seva classe. No l'impedeix accedir a la lectoescriptura, simplement aprèn de manera diferent.

El professorat ha de conèixer aquesta manera d'aprendre per no fomentar el fracàs escolar en aquests alumnes. El logopeda podrà rehabilitar els aspectes en que el nen presenta dificultats.

Plantejarem aquest projecte des de la perspectiva educativa i unificadora ja que hauràn de col·laborar diversos àmbits (familiar, escolar) i professionals (psicòlegs, logopèdes, etc....)

Per aquest motiu vaig voler centrar el meu projecte en aquest trastorn. Concretament, vaig voler determinar si existeix alguna relació entre aquest i el test IGF, ja que es tracta d'un test que es pot administrar de forma grupal i aquesta relació facilitaria el diagnòstic de la dislèxia.

b- Objectius generals

Determinar si les dificultats que causa la dislèxia en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura es reflecteixen en els resultats en eficàcia del test IGF.

c- Objectius específics

En primer lloc, caldrà determinar quins alumnes de la mostra tenen dislèxia, i quins no, administrant a tot el grup proves com ara el T.A.L.E., el WISC-IV i proves de redacció.

En segon lloc, administrarem l'IGF a tots el participants, i ens centrarem en els seus resultats en eficàcia.

Finalment, determinarem de manera estadística, si existeix una correlació entre ambdues informacions.

3 – DESCRIPCIÓ DEL CENTRE

El centre on vaig fer les practiques, és un centre de SAPP (servei d'atenció psicopedagògica), és a dir, un servei d'orientació de l'escola, concretament de secundària.

Les activitats que s'hi fan són les següents:

- Avaluació, Diagnòstic i derivació si és necessària de nens “enviats” pels professors (dislèxies, discalcúlies, altes capacitats, etc...);
- Atenció, ajuda i derivació si és necessària, als alumnes que venen de manera espontània a demanar assessorament (dificultats o problemes a nivell acadèmic, social, de salut mental, o familiar);
- Intervenció o mediació en conflictes entre alumnes, entre alumnes i professors, i entre professors i pares.
- Reunions de coordinació i/o d'assessorament amb els tutors;
- Reunions de coordinació amb la direcció;
- Reunions de coordinació amb els altres membres del SAPP.

Valoro molt positivament aquesta experiència ja que, a banda del tema del meu projecte, he pogut participar a moltes altres activitats. La gran varietat de tasques d'aquest departament m'han permès de poder adquirir una petita experiència en multitud d'activitats i això ha estat molt interessant i enriquidor.

L'experiència en el món laboral, i el contacte amb pacients i col·laboradors reals, ha donat una nova dimensió, molt positiva i estimulant, a la meua visió de la professió.

La meua participació ha variat segons les diferents activitats.

En les reunions de coordinació, d'assessorament i de mediació, he estat més aviat atenta i he aportat alguna idea i opinió. Ha estat, sobretot alhora de fer-ne la valoració i recull final, on he pogut intercanviar coneixements i reflexions amb la meua tutora externa. Ha estat molt enriquidor en molts sentits ja que he pogut participar en dites reunions (sempre els altres membres hi estaven d'acord) i impregnar-me del rol del psicòleg.

En les entrevistes amb alumnes, he pogut, en un primer moment observar, després participar, i finalment, dur a terme l'entrevista jo mateixa, sota la supervisió i amb l'ajuda de la tutora.

També, he pogut observar i administrar tests en determinats casos com ara el IGF o el WISC IV;

reflexionar amb la tutora sobre la interpretació dels resultats i, informar i negociar amb l'alumne sobre la necessitat de prendre determinades mesures.

Concretament:

1. Objecte

Definir l'activitat del Departament d'Orientació per a tots els seus àmbits d'intervenció dins la Comunitat Educativa del centre en el desenvolupament de l'acció educativa salesiana.

2. Abast

Tots els àmbits de la Comunitat Educativa implicats en els processos educatius:

- Òrgans de direcció i gestió
- Professorat (com a docents i com a tutors) Alumnat, Famílies

3. Referències i definicions

3.1 Referències

Norma UNE-EN ISO 9001:2008, subapartat 7.5
<i>Manual de Qualitat</i>
<i>(M06) L'Atenció a la Diversitat</i>
<i>(M07) El servei psicopedagògic a les escoles de la inspecció</i>
<i>(M11) Projecte educatiu</i>
<i>(G02) Pla d'animació pastoral</i>
<i>(G03) Pla d'acció tutorial</i>
<i>(G04) Pla d'atenció a la diversitat</i>
<i>(G05) Pla d'acollida</i>
<i>(G07) Pla de convivència</i>
<i>(G99) Reglament de Règim Interior</i>
<i>(D03) Programa del Departament d'Orientació</i>
<i>(P24) Tractament de les dades personals</i>

3.2 Definicions

SAPP: Servei d'Assessorament Psicopedagògic. És l'equivalent al Departament d'Orientació a les altres escoles de la Inspecció Salesiana.

4. Responsabilitats

Les persones que integren el Departament d'Orientació són responsables de contribuir a la qualitat educativa de l'escola mitjançant les activitats d'assessorament descrites en l'apartat 5 d'aquest procediment.

Igualment les seves responsabilitats estan descrites en el RRI.

5. Desenvolupament

5.1 Documentació que orienta l'actuació del Departament d'Orientació

Tota l'activitat del Departament d'Orientació ha de dissenyar-se de manera coherent amb el *Document marc sobre el servei psicopedagògic a les escoles de la inspecció (INS-M07)*, i amb els documents educatius i organitzatius que defineixen l'activitat de l'escola:

- *Projecte educatiu (M11)*
- *Pla d'animació pastoral (G02)*
- *Pla d'acció tutorial (G03)*
- *Pla d'atenció a la diversitat (G04)*
- *Pla d'acollida (G05)*
- *Pla de convivència (G07)*
- *Reglament de règim interior (G99).*

Els membres del Departament d'Orientació coneixen aquesta documentació, així com la resta de documents que concreten la tasca educativa del centre. Han d'actuar de manera coherent amb la mateixa i afavorir la seva aplicació conjunta amb tots els membres de la Comunitat Educativa.

5.2 Organització del Departament d'Orientació

El director, a l'inici del curs, nomena un dels membres del Departament d'Orientació com a cap del Departament. De la mateixa manera, el director nomena un responsable del Departament d'Orientació d'Infantil / Primària i un responsable del Departament d'Orientació de Secundària / Batxillerat.

Els membres del Departament d'Orientació es reuneixen periòdicament per tal de compartir informació i criteris d'actuació en les diferents etapes / seccions, planificar i avaluar les seves actuacions i elaborar documentació educativa per a l'escola.

El cap del Departament d'Orientació elabora la convocatòria (R050) i l'acta (R051) de totes les reunions del Departament.

5.3 Programació de la intervenció

A l'inici de curs, el cap del Departament d'Orientació dirigeix l'elaboració de la proposta del *Programa del Departament d'Orientació (D03)*, on es descriuen els objectius i les activitats a desenvolupar durant el curs.

Aquesta proposta ve aprovada pel director i feta pública al claustre.

5.4 Desenvolupament de la intervenció

Les línies d'intervenció i els àmbits d'actuació es detallen al document marc M07 *El servei psicopedagògic a les escoles de la inspecció* i es desenvolupa en la seva programació anual.

El funcionament del Departament d'Orientació en quant a la col·laboració amb els ens interns del centre es farà tenint en compte que tota la informació derivada de les seves actuacions es tracta d'acord amb el procediment *Tractament de les dades personals (P24)*.

Els quatre àmbits d'intervenció del Departament d'Orientació, són els que a continuació es descriuen.

5.4.1 Col·laboració amb els òrgans de direcció i gestió de l'escola:

A partir de la demanda de direcció el cap del Departament d'Orientació:

- aporta criteris psicopedagògics en la planificació, desenvolupament i avaluació dels processos generals de l'escola;

- participa en l'elaboració, avaluació o actualització dels documents que defineixen l'acció educativa de l'escola (particularment el *Pla d'acció tutorial (G03)*, que és una de les tasques prioritàries de la col·laboració del Departament d'Orientació en aquest àmbit;
- intervé també en la mediació de relacions educatives de conflicte;
- col·labora amb els òrgans de direcció o amb els equips de tutors en l'elaboració o dinamització d'alguna trobada col·lectiva amb les famílies;
- també participa en la programació de la formació permanent del professorat, segons les necessitats del centre.

5.4.2 Assessorament i col·laboració amb els tutors i professorat

El responsable del Departament d'Orientació de cada etapa dóna suport de manera individual i col·lectiva als tutors. Per tal de desenvolupar aquesta funció, que realitza seguint els criteris marcats en el *Pla d'acció tutorial (G03)*, forma part de l'equip de tutors, col·labora en la programació de les sessions i en l'aportació de materials..

Les reunions de l'equip de tutors seran periòdiques i les entrevistes amb tutors poden ser a demanda dels cap d'estudis, del tutor/a o del propi Departament d'Orientació, o fruit d'algun procés planificat amb l'objectiu de millorar l'acció tutorial.

El responsable del Departament d'Orientació de cada etapa assessora de manera individual i col·lectiva al professorat en aspectes relatius a la seva acció docent atenent les demandes del mateix professorat, dels tutors o del cap d'estudis, tal com s'explicita en el procés d'ensenyament i aprenentatge. Assessora especialment en el tractament de la diversitat.

Per tal de desenvolupar aquesta funció, participa en els espais de treball de l'equip de professorat. Ho fa de manera habitual en claustres, reunions d'etapa i juntes d'avaluació, i de manera ocasional en funció d'objectius i accions concretes, de les necessitats educatives dels alumnes o de la demanda del propi equip (professors nous, departaments o seminaris).

5.4.3 Assessorament i orientació als alumnes.

Com a conseqüència de la col·laboració amb un tutor/a, del consell de la Junta d'Avaluació o de la Comissió de Convivència de l'etapa, el responsable del Departament d'Orientació intervé individualment o col·lectivament amb els alumnes. En aquests casos, la planificació de l'actuació estarà coordinada amb el tutor.

Es pot sol·licitar la intervenció del Departament d'Orientació amb un alumne a través dels formularis *Full de demanda d'intervenció psicopedagògica a Infantil i Primària (R108)* i *Full de demanda d'intervenció psicopedagògica a ESO i Batxillerat (R109)*. Per fer-ho, cal tenir en compte el que s'indica a la instrucció *Demanda d'intervenció del Departament d'Orientació (I104)*.

En les demandes individuals per part del mateix alumne o la seva família, el responsable del Departament d'Orientació buscarà fórmules per coordinar-se amb el tutor/a, ja que és aquest el responsable directe de l'acompanyament personal dels alumnes i de decidir les línies d'actuació.

A Infantil i Primària es pot fer necessària la intervenció d'un mestre especialista en logopèdia o educació especial. En aquests casos es procedirà d'acord amb el que estableix la instrucció *Atenció individual de logopèdia o reforç a Infantil/Primària (I105)*.

A ESO es pot plantejar la possibilitat d'incorporar un alumne al Programa d'adaptacions curriculars (PAC). En aquests casos es procedirà d'acord amb el que estableix la instrucció *Incorporació d'un alumne al PAC (I106)*. Els alumnes que s'incorporen al PAC han de signar, juntament amb les seves famílies, el *Contracte Pedagògic (R121)*.

Quan l'acompanyament personal a un alumne/a implica el contacte amb professionals sanitaris, socials o educatius externs, el Departament d'Orientació actua de manera coordinada amb el tutor/a.

El responsable del Departament d'Orientació registrarà totes les intervencions psicopedagògiques amb els alumnes en el registre *Historial psicopedagògic de l'alumne (R107)*,

a excepció de les intervencions per orientació acadèmic–professional que es registraran en el registre *R110 Intervencions d'orientació acadèmic-professionals*.

5.4.4 Assessorament i orientació a les famílies

Com a conseqüència de la col·laboració amb un tutor/a, el responsable del Departament d'Orientació s'entrevista o contacta, si cal, amb la família d'un alumne/a.

Quan la intervenció individual amb les famílies es realitza a demanda directa de la mateixa família, el responsable del Departament d'Orientació buscarà fórmules per coordinar-se amb el tutor/a.

5.5 Relació amb organismes i institucions externes amb el centre.

És responsabilitat del Departament d'Orientació la coordinació de les relacions amb els organismes i institucions externes com Equip d'assessorament psicopedagògic (EAP); Centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ); Serveis socials i educatius municipals i professionals privats o altres que es puguin contactar per necessitats tutorialis.

Les entrevistes amb organismes o professionals externs que intervinguin en el seguiment individual dels alumnes quedaran registrades en l'historial psicopedagògic de l'alumne (R107). Les reunions dels membres del Departament d'Orientació amb organismes externs queden reflectides a les actes de l'organisme corresponent.

5.6 Avaluació de la intervenció

- La valoració del Departament d'Orientació serà un apartat més de l'avaluació general de l'acció educativa que es faci en el centre.
- En la valoració que l'Equip Directiu realitza dels diferents departaments i serveis al final de curs, també es valora l'actuació del Departament d'Orientació. D'aquesta valoració queda constància en l'acta corresponent (*R051*).

- Al final de cada curs, l'equip del Departament d'Orientació revisa el seu programa i avalua la seva intervenció en tots els àmbits. Les conclusions d'aquesta revisió i aspectes a millorar es comunica a tot el claustre de professors. Es registra a *Revisió del programa del Departament d'Orientació (R111)*.

6. Documents i registres derivats

6.1 Llista d'instruccions

(I104) Demanda d'intervenció del Departament d'Orientació (I105) Atenció individual de logopèdia o reforç a Infantil/Primària (I106) Incorporació d'un alumne al PAC

6.2 Llista de registres

(R050) Convocatòria de reunió

(R051) Acta de reunió

(R107) Historial psicopedagògic de l'alumne

(R108) Full de demanda d'intervenció psicopedagògica a Infantil i Primària (R109) Full de demanda d'intervenció psicopedagògica a ESO i Batxillerat (R110) Intervencions d'orientació acadèmic-professionals

(R111) Revisió del programa del Departament d'Orientació

(R121) Contracte pedagògic

6.3 Llista de documents

Programa del Departament d'Orientació (D03)

Andorra city-views: Andorra la Vella, Andorra
Col·legi Sant Ermengol (school), Andorra la Vella, Andorra, Pyrenees

4- DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT REALITZADA

a)Materials

- Test **IGF**: Concretament, ens fixarem en el resultat en la prova de “eficacia”: “... *Es un cociente entre la cantidad de respuestas acertadas y la cantidad de respuestas intentadas (emitidas + omitidas)*

Determinar el número de respuestas dadas por el sujeto que equivaldrá al número del último elemento contestado

No existe bonificación.

El máximo posible de respuestas intentadas es 72 para el básico y 70 para el resto y el mínimo 0.

Eficacia =Aciertos (PD en IG)/respuestas intentadas X 100

Máximo puntos posibles : 100 si coinciden el nº de respuestas acertadas con el de intentadas

Mínimo de puntos posible: 0 en el caso de un mínimo de cero aciertos en 70 o 72 respuestas emitidas. ...”

L'avantatge d'aquest test és que es pot aplicar de manera individual o grupal.

- **WISC IV**: Mesura de la capacitat intel·lectual, ens permet fer el diagnòstic de la dislèxia, i proporciona un perfil dels diferents factors mentals.
- En alguns casos també es pot fer servir el **TALE** (o TALEC en versió catalana) construït per investigar ràpida i detalladament el nivell general i les característiques essencials de l'aprenentatge de la lectura i escriptura.

b)Agents implicats

- Alumnes derivats pels tutors per que presenten dificultats relacionades amb la lectura i/o l'escriptura, o que venen per iniciativa pròpia manifestant dificultats en algunes assignatures.
- Marta De Juan, Maria Josep Pascual i Teresa Cobo, psicòlegs de l'escola, orientadores de primària, secundària i batxillerat respectivament, i membres del SAPP. La Maria Josep va ser la meua tutora externa i la que em va programar el calendari d'activitats i les entrevistes amb els alumnes. Ella va aplicar els tests; deixant que jo apliqués algunes

parts sota la seva supervisió, i en va interpretar els resultats (tasca en la que jo també vaig poder participar) proporcionant-me les dades necessàries per al meu projecte.

- Jo mateixa, com a col·laboradora i observadora de les activitats, tests i entrevistes; i com a responsable de l'elaboració del projecte de recerca.

c) Metodologia i procediment

Per a dur a terme l'objectiu de recerca establert m'he basat en dues fonts de dades. D'una banda, el diagnòstic de dislèxia aplicant als alumnes el WISC IV i del que obtenim el diagnòstic de si l'alumne és dislèxic (D) o no (ND). Un cop confirmada o descartada la dislèxia; vam aplicar el test IGF, del qual ens vam focalitzar en els resultats en "eficàcia".

d) Resultats

Taula 1

Comparatiu dislèxia/eficàcia

Alumne	Dislèxia (D) / No-dislèxia (ND)	IGF - Eficàcia
Alumne 1	ND	48
Alumne 2	ND	22
Alumne 3	D	15
Alumne 4	D	29
Alumne 5	D	55

Alumne 6	D	40
Alumne 7	D	51

6 - Interpretació dels resultats

Taula 2
Resultats dislèxics

Resultats	Nº d'alumnes
< 35	2
> 35	3

Taula 3
Resultats No-dislèxics

Resultats	Nº d'alumnes
< 35	1
> 35	1

Resultat del TTEST: Pval = 0,84 (> 0,05)

Valoració

El que esperaríem observar: en els no-dislèxics: resultats < 35; en els dislèxics: resultats > 35
A partir de les taules 1, 2 i 3; no observem aquesta tendència, sinó que ambdós grups obtenen resultats similars.

A partir del test de student, trobem que no hi ha una diferència estadística entre els dos grups (Pval = 0,84).

5 – DISCUSSIÓ

El que esperàriem observar, en relació l'objectiu establert, és, d'una banda, en els casos de no-dislèxia resultats en “eficàcia” significativament elevats, és a dir superior o igual a 35; d'altra banda, en els casos de dislèxia, esperàriem trobar resultats en “eficàcia” significativament baixos és a dir inferior a 35.

El que observem és: en els casos de dislèxia hi han resultats inferiors i superiors a 35 sense, i en els casos de no-dislèxia també hi han resultats inferiors i superiors a 35. Tot i que la meva mostra no és suficientment significativa pel baix numero de participants a la prova, no s'observa la tendència que esperàvem en els resultats.

Aquests resultats indiquen que la hipòtesi emesa queda descartada ja que no hem pogut observar una relació directa i significativa entre el diagnòstic positiu de la dislèxia i els resultats en “eficàcia” en el IGF.

6 – CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

L'objectiu inicial del projecte era determinar si existeix alguna relació entre la dislèxia i els resultats de la prova IGF (intel·ligència factorial i general), concretament, els resultats en eficàcia.

La dislèxia és una dificultat en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura que pot entorpir la velocitat lectora i dificultar-ne la comprensió, també pot afectar a la velocitat i a la qualitat de la redacció. Per aquest motiu, em vaig plantejar que seria plausible que aquest trastorn pogués perjudicar el rendiment en les proves d'IGF, i concretament, que els resultats en la prova d'eficàcia.

Els resultats que obtenim del projecte no corroboren dita relació. Efectivament, les taules que obtenim a partir dels resultats no mostren una diferència significativa entre els resultats en eficàcia del grup de dislèxics i els resultats del grup de no-dislèxics.

Malgrat que els resultats no han confirmat la meva hipòtesi inicial, crec que aquesta reflexió roman interessant i podria portar els seus fruits, potser enfocant-la des d'alguna altra perspectiva.

Es podria investigar si la dislèxia no es relaciona amb alguna altra prova, lo qual seria plausible, i facilitaria el seu diagnòstic alhora que ens permetria conèixer millor els efectes i dificultats que experimenten els alumnes afectats.

Pel que fa a la prospectiva, avui en dia la dislèxia es coneix bastant bé i es comença a relacionar amb altres trastorns com ara el TDA -/+ H, com veiem a la web de *dislèxia sin barreras* (<http://www.dislexiasinbarreras.com/trastornos.htm>). Crec que en un futur pròxim es treballarà per tenir diagnòstics més detallats i específics, en quan a tipus i característiques, i que això ajudarà a personalitzar i optimitzar el seu tractament i resultats. Concretament, crec que aconseguirem fer diagnòstics molt concrets per cada alumne i cada trastorn, i tractaments personalitzats i això serà possible, en part, gracies a investigacions com aquesta que ens permetran conèixer millor aquest trastorn i relacionar-lo amb altres mitjans psicomètrics.

7 - BIBLIOGRAFIA

Fonts electroniques:

Andorra city-views: Andorra la Vella, Andorra

Col·legi Sant Ermengol (school), Andorra la Vella, Andorra, Pyrenees

<http://www.flickr.com/photos/lutzmeyer/6298294029/>

¿Cómo diagnosticar la dislexia? *Evaluación y diagnóstico*.

Recuperat el 01 d'Octubre del 2012 de:

<http://www.ladislexia.net/como-diagnosticar-la-dislexia/>

Col·legi Sant Ermengol

<http://andorra.salesians.cat/>

Consejo General de Colegios Oficiales de Psicólogos. Evaluacion del test IGF. Recuperat el 01 de Desembre 2012, de:

<http://www.cop.es/uploads/PDF/IGF.pdf>

Departamento de orientación de Andújar. *Archivos de la categoría 'Dislexia'*. Recuperat el 01 d'Octubre 2012 de:

<http://orientacionandujar.wordpress.com/category/audicion-y-lenguaje/dislexia/>

Dislèxia sin Barreras. Recuperat el 07 de Gener de: <http://www.dislexiasinbarreras.com/trastornos.htm>

F80-1 trastorn del llenguatge expressiu DSM-IV-TR.

Montane Lozoya Y. (2011) Dislexia: ejercicios, test, tratamiento, definición y concepto. *Salud by suite 101*. Recuperat el 02 d'Octubre 2012 de:

<http://suite101.net/article/dislexia-ejercicios-tratamiento-definicion-concepto-sintomas-a36009>

Oltra Abarca, V. Dislexia: Información, Diagnóstico y Tratamiento de la Dislexia. *Psicología de la educación para padres y profesionales*.

Recuperat el 25 de Setembre 2012 de : <http://www.psicopedagogia.com/dislexia>

Ulises Tomas (2012). Test de anàlisis de lectoescriptura – T.A.L.E. *El psicoasesor*. Recuperat el 28 de Novembre de 2012, de:

<http://www.elpsicoasesor.com/2011/05/test-de-analisis-de-lectoescritura-tale.html>

Yuste.E., Ruiz M., Juarez O., IGF Inteligencia general y factorial, Manual (5a edicion). *TEA Ediciones 2011*. Recuperat el 02 de desembre 2012 de:

<http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0CGcQFjAF&url=http%3A%2F%2Fwww3.uji.es%2F~sidro%2Fuji%2FAA01%2FCastellano%2FPracticas%2FPractica-5d1.ppt&ei=TVK6UJn7BMHKhAe-rYCgBA&usg=AFQjCNG9jQFc1uKfmfM4imMo4kVunMAjfQ>